

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. Consid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

Consideratio III. de Aeternitate.

9. Submissio, & orationis studium.

Hec omnia non inanis gloriae, sed aeternae felicitatis studio facere: nobilitatum submissio, & orationis sacrificium nunquam negligere.

Has leges Augustinus ipse, ad mundi valvas suffixit, velut omnium Principum illustre speculum. Nunc vos o Romani, quantum a janua harum legum aberrastis? ut taceam pro uno ferme innumeros Deos in veneratione apud vos fuisse. Roma sibi magnam videbatur assumpsisse religionem, quod nullam respuebat falsitatem, & cum penè omnibus dominaretur gentibus, omnium gentium serviebat erroribus.

Sed ut haec sciam omnia, quam vanum illud & ridiculum, omnem suam aeternitatem potè se relinquere velle in membranis & chartis, in marmoribus & saxis, in amphitheatris, pyramidibus, sepulchris ac mausoleis. Et ubi nunc saxa haec est aeternitas? Roma penè idem quod Hierosolymis contigit. Apostolorum unus magister Christo structuram Hierosolymae templi demonstrans: Magister, ait, aspice quales lapides & quales structurae? respondit Christus: Vides has omnes magnas edificationes? non relinquetur lapis super lapidem qui non destruetur. Ita nihil aeternum in hoc orbe. Et ubi nunc vetus urbs Roma? quaeritur: & dici potest, hic fuit. Ubi qui eam edificaverunt? perierunt omnes; nec cineres eorum novimus. Et nos ipsi eadem hanc via sequebamur, post aliquot annos umbra, pulvis, nihil. Heu res mortalium vel maximorum parva! heu validissimorum instabiles! quid enim illa omnia nunc, ubi sunt? evanuerunt. Ubi supra fidem cumulate opes? defluerunt. Ubi caelo certantia opera? non apparent. Sic cuncta quae nobis magna sunt, umbra sunt & somnium, si cum aeterno & aeternitate comparentur. Debile nimis & ex luto fundamentum est, super quo tota vanae gloriae fabrica extruitur. Non ita saxis & marmoribus aeternitas insculpitur. Rectè Lactantius: Mortalia sunt opera mortalium. Babylonem, Troiam, Carthaginem, Romam fuisse credimus: oculis fidem quod faciat, vix cadaveris pars superest. Ita septem orbis miracula, sic aureum Neronis palatium, Diocletianae thermæ, Antoniniana balnea, Severi Septizonium, Collisæum Iulii, Amphitheatrum Pompeii, vix sui vestigium & nomen in libris reliquerunt, & hoc quam diu?

I. Quantum Romani à verâ Aeternitatis viâ aberrarint.

Nazarethi in arcano sanctissimæ Virginis conclavi mentionem injicit angelus de regno, cuius regni non erit finis. Tale non fuit Salomonis, quod quadringentis tantum annis duravit, usque ad cladem Babyloniam. Tale Romanorum non fuit, sed nec Persarum, nec Grecorum fuit tale. Ubi enim nunc regna illa sunt, olim florantissima? Ubi antiquissima illa monarchia? Quantus olim Nabuchodonosor in Chaldaea & Syria, & post hunc Balthasar? Ab his in Persiam migraverunt sceptrum & Mediam ad Cýrum & Darium. Nec hic diu permanserunt, in Græciam translata ad Alexandrum Macedonem, magnum Regem & diu bellicosum, diu fortunatum, sed ubi bellica virtus cecidit, etiam fortuna defecit, & hinc in Italiam cum sceptris migravit ad Julium Cæsarem & Octavianum Augustum. At ubi nunc hi omnes? Tu, mi Christiande, regnum quære, cuius regni non erit finis. Numantiam, Athenas, Carthaginem, Spartam, suos delevit finis; regni, quod supra nos, non erit finis. Rex illius aeternus est, aeterni incolæ. Dominus regnabit in aeternum, & ultra. In quæ verba Origenes: Putasne, ait, in saeculum saeculi Deum regnaturum? regnabit adhuc, vel ultra, & quodcumque dixeris, illud de regni ejus spatii semper tibi propheta dicit: Et adhuc, sive ultra. Et nunc, inquit Isidorus, regnum hoc sempiternum, immensum ex omni parte beatum, omni generi hominum promissum est, & tamen de illo altum inter nos silentium est.

A Quotus enim quisque est, qui vel minimam diei particulam in hoc & cum expendendo impendat? de hoc commemoret? hoc uxori, hoc liberis, toti hoc familiariter inculcet? alia omnia garrimus; cali vix ulla est mentio, aut certe rarissima. In laudando natali solo plerique omnes disertissimi sumus; nostram illam verissimam patriam laudare penè erubescimus. In eam nimirum pie colloctionis defuetudinem multi deveniunt, ut, nisi sterilissimas nugæ, subinde etiam lascivas spurcicias turgentibus buccis effundant, inurbanos se & infestivos haberi putent. Hoc verè est toto cælo errare. Aeternis inhiantibus est corde, & ore, cogitantibus & colloquiis, nec ulla speranda est vera gloria, nisi aeterna.

Hebraei proceres, ut contra Christi potentiam, ad pollicentem illam aeternitatem, viam sibi sternerent, figentem senatum adesse jusserunt, & stolidissimam prudentiam, quod maxime metuebant, in caput suum decreverunt. De his in frequenti curia deliberantibus eleganter Augustinus: Pontifices, inquit, & Pharisæi sibi consulebant, nec tamen dicebant. Credamus. Plus perit homines cogitantibus, quomodo nocerent ut perderent, quam quomodo sibi consulerent ne perirent. Et tamen timebant, & quasi consulebant, dicebant enim: Quid facimus, quia hic homo multa signa facit? si dimittimus eum sic, omnes credent in eum, & venient Romani, & tollent nostrum locum & gentem. Temporalia perdere timerunt, & vitam aeternam non cogitaverunt, ac sic utrumque amiserunt. Ita fit, hæc nostrarum cogitationum vanitas est & affectum ludibrium. Et qui sumus nos? quæ sunt nostra? Hodie floremus, commendamur, placeamus, cras flos languescet, displicebimus tam iis, quibus hactenus placuimus, quam Deo cui nunquam placere studuimus. Cælum negligimus, terram non retinemus; Dei favorem non acquirimus, mundi perdimus, hinc & hinc deploratissimam orbitate miser. Si mors parceret felicibus in hoc orbe, reperirent fortasse hic quandam gloriam, quandam, inquam, nam vera nulla est, nisi quæ in cælo & aeterna; sed nulli mors parcat; in tenebris semper videt, nec videtur, expectat ut ex insidiis incautos invadat. Quod deducet, si malè viximus, ad sævæ reginæ Proserpinæ & judicantem Eacum. Ibi neminem liberabit nobilitas, neminem teget potentia, neminem eripiet hominum applausus, sed solius dominifavor & gloria illa, quæ per gloriæ fugam comparata est. Non est vera gloria, nisi aeterna.

Hebraeus Sapiens, Sapientiam reginam depingit, quam pone comitantur duæ famulæ, dextrâ Aeternitas, lavâ Gloria. Nullus est pretii Gloria, si absit Aeternitas, quam nos Christiani, expectamus: manentem in cælis. In memoria aeterna erit iustus. Stupem, mi Christiande, das pauperi, inhiant gulæ subducis escam, castitatis hosti resistis; non grandia sunt hæc opera, nec multi temporis; facti tamen memoria, sed & merces erit aeterna.

Quantillum Magdalena Christi pedibus impendit, quam citò id obsequii perfecit, & tamen orbi universo innouit. Alii alia in Magdalena suspexerunt, roseam oris pulchritudinem, blandam formæ venustatem, amicum juventutis florem; raram gratiam, opes magnas, favores maximos, gratam affabilitatem, festivos applausus: nullam hæc ei laudem, sed dedecus comparant. At officium vel pedibus præstitum, elemosyna non grandis, aeterna illi gloriam, immortale nomen conciliarunt; prædicabitur in toto mundo, Christo teste. Non fuit opus hoc incensum marmoris, non ære Cyprio efformatum, non ad tubas & tympana proclamatum, tamen hactenus duravit, durabitque aeternum, & prædicabitur in toto mundo: si actionem spectes, reprehendit eam avarus æconomus Icariorum, culpavit & turgidus Phariseus Simon; si materiam, unguentum erat,

Confideratio III. de Aeternitate.

8

erat, ut summum 30. aureorum; si locum, privatus; si A
 reftes, pauci; si personam, infamis feminas; & tamen pra-
 dicabitur in toto mundo. Quor Imperatores victores a-
 quilas in hostium castris plantarunt? Quor bellicosi du-
 ces numerosissimos exercitus laudabiliter administra-
 runt? Quor providi gubernatores amplissimos popu-
 los sapienter rexerunt? Quanti reges, insignia, statuas,
 castra, civitates condiderunt? Quor viri eruditi omne
 cerebrum in novas inventiones, per calamus instar
 chymicorum distillarunt in chartas, ut inter memoria
 dignos reponerentur, qui tamen silentii nocte & obli-
 vione involuti jacent. At opus iusti unicum, aeternam

Opus iusti
 unicum a-
 ternam co-
 fert me-
 moriam.
 Bene vive-
 re & mori
 via est ad
 aeternam
 immortalitatem.

Luc. c. 16.

confert memoriam, ab omni veritate & invidia immu-
 ne, a sapientibus, ducibus, regibus, Pontificibus reve-
 rentia & silentio, auditur, legitur; *predicabitur in toto mundo.* Solum itaque bene & vivere & mori, via est ad
 aeternam immortalitatem. Ite nunc mei Romani, & a-
 ternitatem in statu & marmoribus querite, nunquam
 reperiuri. Ego potius optem & malim quod D. Hiero-
 nymus in rebus gestis Pauli Eremitae optans: *Hieronymi*
peccatoris, ait, meminertis cui si Deus optionem daret, praefer-
ret tunicam Pauli, malleque eam cum meritis suis, quam pur-
puram regum cum suis regnis. Nos Christiani ne pecuniae
 nostrae iacturam faciamus, veritatem facimus: imò an-
 te nos in alium orbem praestitimus, caelum illam reci-
 pit: & hoc tunc fit, & a fidelissimis tabellariis ed defertur:
 sed non aliis quam mendicis, & pauperibus. Pauca illis
 damus & vilia, pro his in caelo maxima recepturi. Ita
 Christus promittit & praecipit: *Ego dico vobis, facite vo-*
bis amicos de mammona iniquitatis, ut cum defeceritis, reci-
piant vos in aeterna tabernacula. Sed a Romanis ad alios
 transeamus.

II. Melior priore ad Aeternitatem via.

In quo Da-
 rius consti-
 tuebat a-
 ternitatem.
 Lib. 8. c. 2.
 & 12. c. 1.

Darius, clade sua notissimus ille rex Persarum, in
 exercitu suo decem millia Persarum habuit, quos
 immortales vocavit, ideo (uti Caelius Rhodiginus expli-
 cat) non quod plane nunquam morerentur (ubi enim illi
 tales?) sed si quis horum aut ecce aut morbo nume-
 rum minueret, confectum substituebatur alius, nec sin-
 quam plures erant paucioresve decem millibus. Ita &
 Darius immortalitatem aliquam & muneris aeternita-
 tem confixit, sed brevis admodum haec fuit, Dario, to-
 toque ipsius exercitu funditus pereunte. Dario Medo
 precantur olim satrapae: *Dari rex in aeternum vive.* Ah!
 quid inane hoc votum; & quam curta haec est Aeterni-
 tas! annis septuaginta, aut octoginta summum vivimus,
 aeternum tamen nos vivere inter somnia optamus. Non
 immerito certe Xerxes, qui ex Asia subjuganda Graeciae
 (Herodotus narrat) duos exercitus terra marique secum
 eduxit, nimirum ter & vices centena millia, septedecim
 millia, sexcentos, exceptis iis, qui militi servierunt: hos
 omnes cum e monte prospiciens oculis obiret, in lacry-
 mas solutus hoc aspectu, idcirco se flere coepit, quod post
 30. aut 60. annos e tot centenis illis viris tam robu-
 stis & selectis, vix ullus esset superstes futurus.

2. Reg. c. 14.

Aeternitatis nescio quas fingere nobis possumus,
 interea tamen omnes morimur & quasi aqua dilabimur in
 terram.

Ecclesia
 Constanti-
 nopolitana
 aucta co-
 nobio A-
 cometarum.

Alius & melior beatae typus Aeternitatis excogita-
 tus est Constantinopoli. Anno post patientem Virgi-
 nem 459. Ecclesia Constantinopolitana aeo Gepa-
 dii Episcopi, aucta est novo & nobilissimo D. Ioanni
 Baptiste sacro comobio Acometarum, hoc est, insom-
 nium, qui iuges & pervigiles diu noctisque laudes Deo
 concinere consueverant, hac ratione: Comobitae omnes
 in tres classes divisi sunt, ut ita, cum prima classis par-
 tem aliquam divinarum laudum finisset, secunda or-
 diretur, secunda quoque finiente, tertia inciperet. Ex
 hoc pio instituto suum aliquod caelum urbs habuit: sic
 illic representata caelestis Aeternitas, qua tota Deus si-

neullo fastidio & nausea inter summas voluptates lau-
 dabitur. Quam iure exclamat divinus Pales: *Beati qui*
habitant in domo tua Domine, in secula seculorum lauda-
bunt te. Omnium tunc beatorum vox erit, quae olim
 in rupe Taboreja Petri fuit: *Bonum est hic nos esse.* Nam
 uti Divus Bernardus in Cantica: *Opulentia*, inquit, *Ser. 2. de*
Omni Sa. in. multa nimis est Aeternitas. Sed & hoc addit: *Aeternitas,*
nisi perseveranter quaesita non invenitur. Sed a te beatissi-
 me Bernarde, illius querendae modum flagitamus. Au-
 dite igitur Patris optimi documentum: *PAUPER- 1. Pau-*
TE, MANSVETUDINE, FLETU renovatur in anima *tas,*
similitudo quaedam & imago Aeternitatis omnia tem-
pora complectentis. *PAUPERTATE meremur futu-*
ra: Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum ca-
lorum. Ubi pauperes spernantur & deferuntur, ubi cor
 una cum pecunia in arca concluditur, ubi numeri ad ava-
 ritiae regulas expenduntur, ibi paupertatis affectus &
 amor nullus est, sed nec ullus aeternitatis. *MANSVETU-*
TYDINE vero praesentia nobis vindicamus: Beati mi-
tes, quoniam hereditabunt terram. Querat hic quispiam,
 quid homo ille in quo nihil est mansuetudinis aut pa-
 tientiae, e quo vix unquam mitius verbum auditur,
 quid tandem luci habeat e sua illa intractabili impa-
 tientia, quid illi commodi ferat toties indignari, fa-
 vire, fremere, vociferari, tumultuari, omnia velle pes-
 sum dare, neminem vel paulo humanius affari? certe
 aut bonorum talis iacturam patitur aut famae; fre-
 quenter utriusque. Nam quod habet opum, non pos-
 sidet, sed custodit ut molossus, cuius est tantum alla-
 trare, invadere, mordere famam, si quam habet, im-
 patientiae titulo, non auget; caelum, priusquam ha-
 beat, amittit. Demum *LEVITY* praeterea quoque re-
 3. Lucus.
 cuperamur, quae prodigè apissimus peccando. Sed hic
 luctus non unius horae aut diei sit necesse est. Quid
 enim de filio illo sentiamus, qui matris fanus dedu-
 cit humentibus nonnihil oculis & atro pallio, eodem
 tamen aut altero statim die, & fideis ridet oculis, &
 pullam vestem in praefinam viridemque commutat.
 Hoc non est serio lugere, tam brevi finire luctum. Si-
 millimum nos facimus, ah, nimis frequentem: confes-
 sione piaculari nos hodie & communionem sacrae muni-
 mur, dolemus peccasse, cras iterum hilariter pecca-
 mus; & saepe gravius priorem vitam detestamur, &
 eodem die iterum patramus. Ita eadem omnino lin-
 gua, qua Christum insonitem proclamamus, hac cum
 cruci addimus, germani fratres Pontii Pilati, qui ut
 no eodemque ore Messiam nostrum & viri donan-
 dum pronuntiavit, & in crucem raptandum: homi-
 nes prorsus instabiles, nec in re ulla constantiores quam
 in viciosa vite consuetudine repetenda. Heu, plurimum
 luge in pectore gestamus. Subinde pietas tam serio no-
 bis placet, ut nulla penè hilaritas intercedere tam san-
 ctis officiis possit. Fronte dejecta & ad omnem remis-
 sionem irascente supercilium induimus, sed heu non
 duratur sanctitatis. Mox odisse incipimus hanc ipsam
 pietatem, & in contrarium acto torrente, repetimus
 quem omiseramus & luxum & luxuriam. Ita tam faciles
 amicitiam cum Deo factam solvimus, quam inviti faci-
 mus. Dum haec agimus, ecce tibi evocata pietas adest,
 tristisque potentia lasciviam rursus expellit, donec etiam
 illius poenitentiae poenitere nos incipiat. Ita ratio conti-
 nuis studiis probitatis laboriosam imaginem intuemur,
 levi nutu ad pristinam immunditiam delinquimus. Hinc
 omnium voluptatum ac vitiorum genera menti nostrae
 subijcit, haec tanta vitae inconstantia: palam quidem
 VIRTUTEM adorare videmur; intus & in animo operto-
 so cultu deveneramus VITIUM. Hec via ad aeternita-
 tem non est, nisi ad illam, quae meros cruciatus & tor-
 menta habet perpetua, maxima.

Sed deligamus e Christianis Catholicis unum ali-
 quem

Modi tres
 querendi
 aeternitatem.

2. Mansue-
 tudine.

3. Luctus.

Frates
 Pontii Pi-
 lati qui

Virtutem
 palam ad-
 orare, &
 intus vitium
 devenerat
 quae via?

Consideratio III. de Aeternitate.

quem corporis voluptati deditissimum, deducamus ad succensum & flammis tumultuantem furnum, & ex eo hunc in modum quaeramus: Quantum tibi voluptatis deposcis pro eo, ut in hoc furno diem unum nudus consumas? respondebit indubie: Non totum ego mundum, non omnes mundi voluptates mercede vel dono ferrem, ut in his flammis diem unum torqueri me permitterem. At paciscamur ulterius: Quid praemii petis, & medium dumtaxat diem in hoc igne duras? Pone, dicit, quidquid velis deliciarum & pretii, tantis ego tormentis hoc non emo. At ut conveniamus tandem: Quid praemii postulas aut voluptatis, & ardentem hunc clibanum ingrederis, in eoque vel horam unicam perferas? respondebit utique: Da quidquid petere possit vel avarissimus, vel impudentissimus, comparandum id non est cum unius horae infandis ejulcemodi ustulationibus, & doloribus. Quod si recte rationique congruenter responderit, qui sit, o Deus, quod ob lucrum exiguum & vile, ob honorem fallacem & fugitivum, voluptatem spurcam & non longam, & tam multum parvi pendatur supplicium aeternum? ut horam unam in ignibus sisus, persuaderi nobis non potest, posito in praemium terrarum orbe; & aeternis inferorum ignes non formidamus, modò vel lucrum inviter, vel honor ardeat, vel alliciat voluptas. Meliora, inquit, spero, & infinita Dei bonitas non tam male ominari me jubet de futuris & aeternis. Ita loqui solemus, nec impia haec verba sunt, sed facta reclamant. Temerarium hoc est & nimis periculosum, vitam in vitiis traducere, & aeternitatem inter beatos expectare. Ad damnationem satis est vel unicum peccatum. An nescis quid Christus comminatur? Qui dixerit fratri suo fratri, reus erit gehennae ignis. An nescis quid Christus prohibeat? Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam machatus est eam in corde suo. An nescis quid Christus praemoneat? Non omnis, qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum calorum, sed qui facit voluntatem patris mei qui in caelis est. An nescis, quam multos Christus foras excludat? Qui diligit patrem aut matrem plus quam me non est me dignus; & qui non accipit crucem suam & sequitur me, non est me dignus. An nescis, quam aperte & scido illud ingerat? Multi sunt vocati, pauci verò electi, PAUCI, PAUCI. An nescis, quoties ad vitam emendationem hortetur? Nisi conversi fueritis & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum calorum. Si manus tua vel pes tuus scandalizat te, abscinde eum & projice abs te, bonum tibi est ad vitam ingredi debilem vel claudum, quam duas manus vel duos pedes habentem mitti in ignem aeternum. Si poenitentiam non habueritis, omnes similiter peribitis. Et addit: Contendite intrare per angustam portam; quia multi, quam aperte quaerit intrare & non poterunt. An nescis etiam, quam explicate D. Paulus recenscat ea omnia, quae beatam aeternitatem intercludunt? Manifesta sunt opera carnis, quae sunt fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, idolorum servitus, veneficia, inimicitiae, contentiones, emulationes, ira, rixae, dissensiones, sectae, invidiae, homicidia, ebrietates, commessationes, & his similia, quae praedico vobis, sicut praedixi, quoniam qui talia agunt, regnum Dei non consequentur. Quod si quis vel unius ex enumeratis cōscius sibi est, necita dolet ut modum omnem exquirat illius peccati deinceps vitandi; interea verò vanissimum illud SPERO, SPERO, sibi ipse occent; hujus spes nulla est, sed mera temeritas. Periculum adire plagarum & verberum, tolerabile malum est: ceterum aut mille florenos incertae aleae committere, non summa jactura est: caput & vitam in discrimine conicere, non maximum damnum est: at verò salutem cum corporis tum animi aeternam periculo tanto exponere, adeo in incertum vivere, verbis sperare, factis huic spei contraria facere, hoc omnium malorum supremum malum est, hoc summa jactura, hoc damnum verè maximum: hoc audacia & temeritas perniciosissima, hoc stultitia & dementia extrema. Intelligite hac qui obli-

A scimini Deum: Ne quando rapiat, & non sit qui eripiat. Psal. 49.

III. Hanc viam sollicitè esse indagandam.

I Deo nullus sit Christiani sanguinis homo, qui non saepius seipsum aliòsque, quos Dei loco habet, interroget: Quid faciam ut beatam aeternitatem consequar? istane vera est via, quae eo ad illam, quam quero, Aeternitatem operis quidem aliquid facio, sed illud quantillum est quāque exiguum? aspiro quidem gaudia immortalia & aeterna, sed num haec opera mea adeo paucā, adeo languida & frigida praemio digna sunt aeterno? pervenire quidem ad portum cupio, sed viam horreo paulò molestiorem, cum tamen ea via ad caelum sit tutissima & optima, quae asperissima & angustissima. Haec oris divini Veritas pronuntiat, clamat Christus, & monet: Intrate per angustam portam, quia lata porta & spatiosa via est, quae ducit ad perditionem, & multi sunt (cheu multi sunt) qui intrant per eam. Quam angusta porta, & arcta via est, quae ducit ad vitam, & pauci sunt (cheu pauci sunt) qui inveniunt eam. Nec clamare desinit, aut mone- re: Contendite intrare per angustam portam, quia multi dico vobis, quærent intrare & non poterunt. O quam formidandum atque tremendum est illud, MVLTI, & illud PAUCI! interea miseri & in rem aeternam nimis temerarii fallimus nosmet, & in PAUCIS illis caelo adnumerandos, nescio an speremus nos, an somniamus? Utinam dum dies sunt salutis & tempus acceptabile, attentiores oculum in Aeternitatem subinde emittamus, atque hunc in modum nobiscum ipsi ratiocinemur: quid tandem est hoc omne quod ego patior, aut alios pati conspicio, quid est hoc totum ad Aeternitatem? imò si cum D. Paulo enumerare possim tot labores & pericula quae exantlavit ipse, atque iis, quae ad Corinthios, literis recensuit: si famam, sitimque, si graves inimicitias injurias, si morbos & egestatem tolerem, imò si cum Paulo lapidibus infernar, si virgis caedar, si naufrager; quid haec omnia ad supplicia aeterna? In omnibus igitur adversis rebus cogitandum mihi erit: Omnis consummatio is vidi finem.

Daniel vates multis recensitis calamitatibus subdit: & hoc usque ad tempus. Ubi, ubi estis ærumnosi, afflicti, calamitosi, quid vestris vos lacrymis sepelitis, quid per vanos impatientiae questus vitam nobis omnem acerbam redditis? solatium habetis, & ingens, ab ipso tempore. Diverse vos calamitates exercent? ne despondere animum: erit hoc solummodo usque ad tempus. Contumeliae vos lacerant, injuria fatigant, mala plurima perturbant? lamenta mittite, erunt haec omnia non nisi usque ad tempus; non usque ad infinita saecula vestri sese gemitus extendent: ad exiguum tempus stillabunt lacrymae, non aeterna duceris suspiria, brevi dolore perfungetur, ad immortalem felicitatem transitori, clarissime id affirmat Ecclesiasticus: Usque in tempus sustinebit patiens, & postea redditio jucunditatis; Sed & vos, o beatuli! o cara mundi progenies, ne cornua sumite, o mnis vestra felicitas quae brevitercercere, quāque angustis cancellis clausa est! usque in tempus triumphabit; usque in tempus beata vestra durabunt somnia, post tempora non longa, jubebit vos Mors fortunae larvam ponere, & inter turbam stare coget, tantò tunc verè miserrimes, quantò antea brevi figmento beatores. Ergo usque in tempus omnia. Sola nullas temporis leges admittit Aeternitas. Sive ergo corpus meum patiatut sive animus; bona seu honores adimantur; dolores an tristitia, cura vel alia me quāpiam afflictio interior vel exterior exercent, picta sunt haec omnia, & momentanea ad aeternas pœnas. Nam ubi post extremum judicii diem quinquages milleni anni transierint, supererunt adhuc quinquages milleni milliones aeternorum transi- tui: iis etiam, ad nostram numerandi rationem, transactis, alii atque alii, & denuo alii annorū milliones transi-

Via inspicienda, si ducat ad aeternitatem.

Via ad caelum tutissima quae? Matt. 7.

Luc. 13: Formidandum est illud, Pauci, & illud Multi.

Psal. 118. Dan. 6. 11. Calamitates solum ad tempus.

Ecclesi. 1. Mundi felicitas angustis cancellis clausa.

Aeternitas nullas admittit leges temporis.

Nil eternis paucis comparandum.

Temeritatem & periculosum vitam in vitiis traducere. Matt. 5. Ilium. Christi minime & monita. Matt. 7.

Matt. 10.

Matt. 20.

Matt. 18.

Luc. 13.

Ad Galat. 5.

Temeritas mera est sibi occentare illud vanissimum spero, spero.

Omnium malorum supremum quod.

Aug. lib. 11. Conf. c. 11. gendi restabunt, & hoc sine fine. Et quis hæc cogitat? quis perpendit ista? Conamur quidem aliquando æterna sapere, sed adhuc in præteritis & futuris rerum moribus cor nostrum volitat plenum vanitate. Quis tenebit illud & affiget, ut paululum stet, & paululum ad se rapiat splendorem semper stantis Aeternitatis?

Mirogenis supplicatio. Optime fecit Myrogenes, cum Eustachius Hierosolymorum Archiepiscopus ad eum munera militaret, modestè reculans: Hoc, ait, unum pro me ora, ut liberer. Cie. 3. Tusc. ab æterno cruciatu. Nec Tullius à vero aberrans: Sapienter, inquit, nihil potest videri magnum in rebus humanis, cui æternitas omnis totiusque mundi nota sit magnitudo. Sed Tullio longè melius Franciscus, paupertatis sincerus amator, & verus Aeternitatis contemplator. Modica, inquit, hic voluptas, sed pena post immensa: modicus hic labor, sed gloria post æterna: Elige, multorum vocatio paucorum electio, omnium retributio.

Serm. 4. de Purific. Iob. c. 6. Quisquis igitur peccato letali obstrictus est vel unico, maturet penitentiam: Satius est & suavius, ait Guericus, fonte purgari quàm igne. Penitentia tempus nunc est, præoccupet penitentia penam. Qui times primam, irruet super eum nix. Qui misera detrimenta metuit, ad maxima deveniet: qui levem penitentia laborem fugit, gravissimas tartari penas incurret. Ita D. Gregorius: Nonnulli, ait, dum temporalia adversa peremunt, distinctione se æternæ animadversionis obijciunt. Huic D. Paucianus accedens: Memento, ait, quia apud inferos exomologes non est, nec penitentia tunc tribui poterit, consumpto tempore penitendi. Festinate dum in via estis: secularis ecce ignis timemus & carnicum ungulas expavescimus. Comparete cum his æternas torquentium manus, apicisque flammarum nullâ etate morientium. Quæ pulchre

Ambros. c. 8. ad virg. lausam. Penitentia non verbis agenda est, sed actu; hæc autem sic agitur. Sic tibi ante oculos ponas de quantâ gloriâ rueris, & de quo libro vita nomen tuum deletum sit; & si te jam credas prope ipsas positum tenebras exteriores, ubi erit stertus oculorum, & stridor dentium sine fine. Cum hæc certâ fide, sicut est, animo conceperis, quia non esse est prevaricatricem animam tartareis penis & gehennæ ignibus tradi; nec aliud remedium constitutum est post baptismum, quàm penitentia solatium; quantumvis laborem, quantumvis afflictionem subire esto contenta, dummodo æternis penis libereris. Urgeat egrum morbi corporis ad corporis purgationem; urgeant etiam nos morbi ad animi purgationem, urgeat salutis aviditas, urgeat æternæ mortis, æternæ cruciatu horror, urgeat æterna vita æternæque gloria consequenda spes. Quidquid animum purgat id amplectamur, quidquid inquinat subigamus: inquinat autem propriis luteum corpus. Fidelissima prorsus hæc D. Ambrosii admonitio est.

Christe Iesu, da, ut omnia vana hæc & fluxa sic possideamus, ne perdamus æterna: sed viam teneamus illorum, de quibus eximè Augustinus: Multi, ait, desiderio salutis, sub jugum liberi veniunt, & paulo ante sublimes ac elati, humilia afficiuntur, cupiunt esse quod ante despexerant, & odisse incipiunt quod fuerant: præsertim boni spiritus, futurorum apparitores, AETERNAM illam patriam suspirant: abstinentiam deliciis, somno vigiliis, paupertatem divitiis anteponunt; arduum contra vitia laborem, voluptatem computant: inimicos diligunt, nullis iniuriis franguntur, propter AETERNAM retributionem. Ecquis non extremè laborer tui amore, O AETERNÆ RETRIBUTIO!

CONSIDERATIO IV.

Quomodo S. David Aeternitatem sit meditatus, & que illius in hoc imitandatio?

Qvod Deus apostatas angelos, & homines in extremo judicio damnatos æternum sit puniturus, tam durum aliquibus & incredibile visum est, ut etiam

Origines tanti ingenii, tam præcellentis doctrinæ, tam peritus scripturarum, adus sit in libris Periarcho de damnis & demonibus gratia restituendos, postquam in ignibus contractam culpam satis cluissent. Hunc præter ceteros D. Augustinus erroris damnat & conficit. Reperit hic error non paucos qui assentirentur. Per Hispaniam Aniti heretici eum disseminarunt, diversis interpretationibus. Alii damnatos omnes, solos alii Christianos, isti Catholicos tantum, illi solos eos qui largiores fuissent in dandis elemosinis, ex Orco liberandos putabant, quos tamen Augustinus erroris non argueret, nimis tamen aperte divina pagina refutaret. Dycedite à me maledicti in ignem æternum. Et ibunt hi in Matt. c. 25. supplicium æternum. Et iusti autem in vitam æternam. Nulla hic glossemata; nullæ opponi possunt explicationes. Unde Psaltes divinus, rex David, duo maxime tempora cordi habuit, nec tam præteritum quàm futurum buit cordi obervans: Antiquaverunt, ait, vigiliis oculi mei; turbatus sum & non sum locusus. Quid tibi somnum abruptit, beatissime Propheta? Quæ hæc antelucana negotia, unde hoc silentium & animi perturbatio: causam audite: Cogitavi dies antiquos, annos æternos in mente habui. En, hoc est quod illi somnum rupit, præteritis cum futuris æternisque annis consulit, neque hoc solum fecit interdiu: Et meditatus sum nocte cum corde meo, & exercitabar, & scopebam spiritum meum. Et quod hujus nocturni exercitii est incitamentum? Numquid in æternum projiciet Deus, aut non apponet ut complacitor sit adhuc? En, ut formidet & horreat æternitatem, ut divina judicia pertimescat, ne perpetuis in se penis Deus animadvertat. Et quis meditationis istius est finis, aut effectus? Et dixi, nunc coepi. Ita momento penè, seipso factus est melior, non distulit, non procrastinavit, non in deterioribus annos emendationem concepit. Nunc coepi, nunc sanctius vivam, non post horam primum, aut diem. Si ita possem, dicar quis, meditari æternitatem, ut meditatæ sit beatus David, forsitan etiam illud, NUNC COEPI, promptus & hilis pronuntiarem. At ego curis quotidianis involutus, laboribus impeditus, officiis distractus in mille partes, inter homines ago, multum mali video audioque, ita vix locus est apud me tam salubri de æternitate cogitationi; in circulis, in conventibus, in symposiis, ejus generis colloquia nostra non sunt, ut vagabundam per multa mentem ad æternitatis considerationem affigamus. In conviviis quidem, nugis & cyathis res agitur; seria jam pridem hinc exulant: conventus & circuli tam teretica vix admittunt. Nova ex Italiâ, Galliis, Hispaniâ pœtuntur: nimis vetera sunt & sæpius decantata quæ de celo, ex inferis feruntur nova, hæc jam scimus. Quid opus talia ad fastidium toties repetere? sic æternitati cogitanda vix aptus uspiam locus, vix commodum unquam tempus reperitur. Veritas te amet, mi Christiane, quàm hæc verè dixisti!

In mundo utinam culpam, quam agnoscis, etiam emendes. Nihil est, mis hoc clarum est, & oculis creditur, nullam penè in mundo æternitatis curam esse, cum tamen non desint, quæ partim illius nos sæpius, partim quotidie moneant.

Romanæ Ecclesiæ ritualis liber in Episcoporum inauguratione, hæc illis verba recitanda esse monet: Annos æternos in mente habe. Cum summus Pontifex recens electus solenni ritu ad facellum deducitur, est qui præeat, & ardentem stuppam concutens, ter hæc ingeminet: Pater sancte, sic transe gloria mundi. Quàm salubri pioque instituto quotidie ad omnium actionum initium & finem nobis ipsi nobis repeteremus: Annos æternos in mente habe; præsertim cum est peccandi occasio, cum demonis suggestiones urgent, cum lædendæ conscientie instat periculum, o tunc ANNOS AETERNOS in mente habe.

I. Diver-